

BASIN BÜLTENİ**15.01.2026****DEVA Partili Elif Esen: “Çocukları korumak için yasaklardan önce Dijital Çocuk Verileri Yasası hazırlanmalı”**

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Çocuk Hakları Alt Komisyonu’nda, “Dijital Mecralarda Çocuklarımızı Bekleyen Tehdit ve Riskler” başlıklı taslak rapor görüşüldü. Toplantıda söz alan DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Elif Esen, Dijital mecralar, çocuklar için ‘yasak ’değil ‘korunaklı gelişim’ alanı olmalı ve hak temelli düzenlenmelidir” diyerek, raporda yer alan yaklaşımları somut veri, etki analizleri ve çocuk hakları perspektifi üzerinden sorguladı.

“Yaş yasakları çocukları gerçekten koruyor mu?”

Elif Esen, 16 yaş altına yönelik genel sosyal medya yasaklarının, çocukları dijital risklerden fiilen koruduğuna dair Türkiye’ye özgü somut etki analizleri verilerinin raporda yer alıp almadığını sordu. Bu tür yasakların, çocukları daha denetimsiz, kapalı ve görünmez dijital alanlara itme potansiyelinin risklerine dair bir araştırma ve değerlendirme yapıp yapılmadığını da gündeme getirdi. “Genel yaş yasakları güçlü bir çözüm gibi sunulmasına rağmen çoğu durumda riski ortadan kaldırmadığı onun yerine risk ve tehditlerin yer değiştirip ve denetiminin de zorlaştığı görülüyor” diyen Esen, yasakların yan etkilerinin raporda yeterince ele alınıp alınmadığını sorguladı.

“Sorumluluk çocuklarda mı, platformlarda mı?”

Konuşmasında sosyal medya platformlarının rolüne özel bir vurgu yapan Esen, Türkiye’de faaliyet gösteren sosyal medya şirketlerine yönelik ‘güvenli tasarım

(safety-by-design) yükümlülüklerinin rapora girip girmediğini sordu. Sonsuz kaydırma, otomatik oynatma ve yoğun bildirimler gibi bağımlılık yapıcı tasarım unsurlarının, çocuk kullanıcılar açısından sınırlandırılması konusuna yönelik herhangi bir zorunluluk getirilmesi önerisinin bulunup bulunmadığını da komisyon gündemine taşıdı. “Çocukların karşı karşıya kaldığı dijital riskler, sadece ebeveyn sorumluluğu ve denetimine ya da çocuğun bireysel iradesine bırakılabilecek meseleler değildir; bu riskler büyük ölçüde platformların tasarım ve iş modelleri tarafından üretilmektedir” dedi.

“Çocuk verileri ticari bir meta mı?”

Esen, çocukların kişisel verilerinin ticari amaçlarla işlenmesi ve profillenmesine ilişkin mevcut KVKK uygulamalarının çocukları dijital risklerden koruyabilmek için yeterli olup olmadığını sordu. ‘Çocuklara yönelik hedefli reklamcılık’ konusunda da bir tedbir ya da sınırlandırılmaya dair özel bir yasal düzenleme önerisinin de raporda gündeme gelip gelmediğini gündeme taşıdı. Bu alanda asıl ihtiyacın, genel yasaklardan önce çocuklara özgü, güçlü ve bağlayıcı bir Dijital Çocuk Verileri Yasası olduğunu vurguladı.

“Algoritmalar ve yapay zekâ: Görünmeyen risk alanı”

Algoritmik öneri sistemlerinin çocukların ruh sağlığı, dikkat süresi ve davranışları üzerindeki etkilerine de dikkat çeken Esen, bu konuda Türkiye’de yapılmış bağımsız çalışmaların rapora girip girmediğini sordu. Böyle çalışmalar yoksa, komisyon raporunda ilgili kurumlara yönelik açık ve bağlayıcı önerilerin yer alması gerektiğini belirtti. Yapay zekâ ve algoritmik sistemlerin, çocuklar açısından acil düzenleme gerektiren yüksek risk alanları olduğunun altını çizdi.

“Çocuklar korunan nesneler değil, hak sahibi öznelerdir”

Konuşmasının son bölümünde çocuk katılımına değinen Esen, dijital politikalara ilişkin karar süreçlerinde çocukların görüşlerinin alındığı kurumsal ve sürdürülebilir mekanizmaların olup olmadığını sordu. Çocukların yalnızca korunmaya değil; katılıma, mahremiyete ve ifade özgürlüğüne de sahip olduklarını vurgulayan Esen, Çocuk Hakları Alt Komisyonu bünyesinde düzenli bir çocuk danışma kurulu oluşturulması fikrinin önemine dikkat çekti.

“Yasak değil, hak temelli düzenleme”

Elif Esen konuşmasını şu sözlerle tamamladı: “Güvenli dijital ortam, çocukların dışlandığı değil; gerekli tedbirlerin alındığı, haklarının korunduğu, seslerinin duyulduğu ve sorumluluğun çocuklara ya da ailelerine değil, sistemi kurup işletenlere yüklendiği bir ekosistem olmalıdır.”